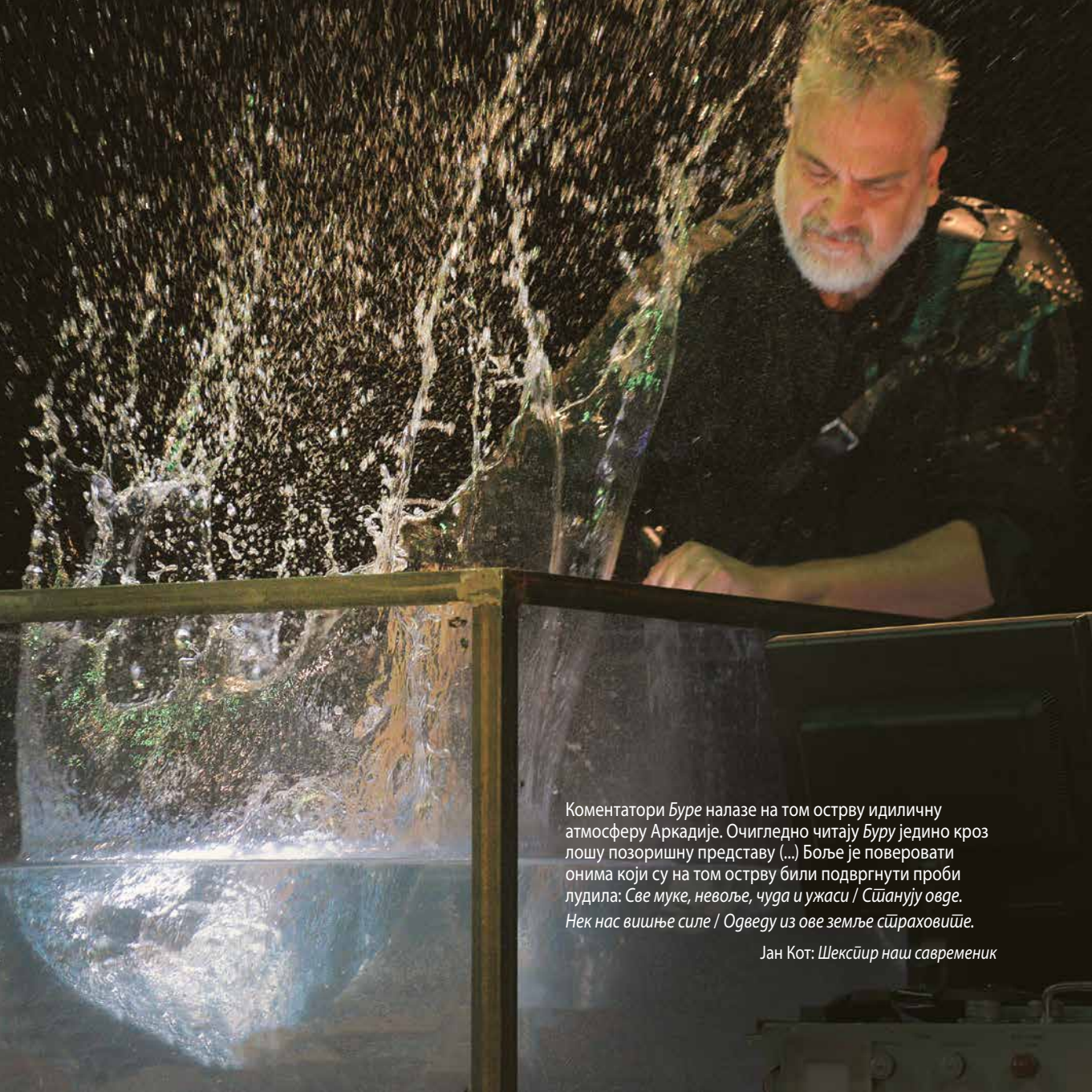

БУРА

по делу Вилијама Шекспира

Коментатори *Буре* налазе на том острву идиличну атмосферу Аркадије. Очигледно читају *Буру* једино кроз лошу позоришну представу (...) Боље је поверовати онима који су на том острву били подвргнути проби лудила: *Све муке, невоље, чуда и ужаси / Сћанују овде. Нек нас вишње силе / Одведу из ове земље стравовише.*

Јан Кот: *Шекспир наш савременик*

БУРА

по делу Вилијама Шекспира

Режија: Кокан Младеновић

Адаптација: Кокан Младеновић и Светислав Јованов

Текст сонгова: Марко Шелић Марчело

Драматурзи: Светислав Јованов и Николина Ђукановић

Сценски покрет: Андреја Кулешевић

Сценограф: Марија Калабић

Костимограф: Марина Сремац

Композитор: Раде Склопић Рејд

Вокална композиторка: Невена Глибетић Ненси

Лектор: др Дејан Средојевић

Асистент редитеља: Марија Ђајић

Асистент драматурга: Мина Петрић

Реализација звучног објекта: Никола Мацура (део пројекта *Из буке у звук*)

Сарадник за музичко извођење на виолончелу: Милица Свирац

Сценске борбе: Ранко Ждрња

УЛОГЕ

ПРОСПЕРО: **Радоје Чупић**

АРИЈЕЛ: **Марко Шелић Марчело**

МИРАНДА: **Јелена Лончар* / Анђела Пећинар***

ФЕРДИНАНД: **Александар Сарапа***

СТЕЛА: **Александра Плескоњић**

АНТОНИО: **Ненад Пећинар**

ТРИНКУЛО: **Милован Филиповић**

КАЛИБАН: **Милан Ковачевић**

ГОНЦАЛО: **Југослав Крајнов**

АЛОНЗО: **Игор Павловић**

СЕБАСТИЈАН: **Душан Вукашиновић**

Музичари:
Невена Глибетић Ненси
Раде Склопић Рејд

Инспицијент: Золтан Бешењи
Суфлер: Снежана Ковачевић

* *Студенти Академије уметности у Новом Саду*

Асистент костимографа: Снежана Хорват
Асистент сценографа: Нада Даниловац

Мајстор светла: Мирослав Чеман
Мајстор тона: Душан Јовановић

Прва проба: 7. 9. 2020, 11.00, ВИП салон СНП-а

Прва премијера: 29. 10. 2020, 19.30, сцена „Пера Добриновић“

Друга премијера: 30. 10. 2020, 19.30, сцена „Пера Добриновић“

Декор, костими и остала сценска опрема израђени су у радионицама Српског народног позоришта.

ОСТРВО МРЖЊЕ

Сад те има. Сад те нема.
И онда кажу – лака му земља.

Ова није.
Мени није.

Тоне крви и суза изнад твоје мртве главе.
Одатле ничу нова деца. Земљу славе.
Ал' тебе нема.
И кажу: лака му земља.

Ова није.
Мени није.

Није нам лака ни изнад, ни испод.
Ми никад спокојни нисмо.
Кад није бура,
знај да је затишје пред буру.

Еци, пеци, меци. Дамо их деци.
Па завршимо ратове и чауре под тепих.
Завршимо ратове и склопимо немир.
Крајеви само су нови почечи.
Нема ти друге на острву мржње.
Мржња се живи. За мржњу се умре.
Од пелена хушкај ме пушком из рата.
Хушкај ме, тата, мој ратататата.

И кажу...
Само још ово. Само још сад.
Само још ово. Само још сад.
Само још ти. Само још сад.
Морамо освету, морамо рат.
Земља те зове. Ајде у рат.
Земља је жедна. Треба јој рат.
Мрзи те сестра. Мрзи те брат.
Мрзи те комшија. Ајде у рат.

Мрзи ти њих кô они нас.
Ако не мрзиш, ти ниси наш.
За дом спремни, спремни за рат.
На врбе, на врбе! Ил' главу на пањ.
Нек им се затру семе и клица!
Убиј, закољи, нож, жица!
Мрзи! Опција није предаја!
Мрзи! Идемо, сто за једнога!
Убиј, закољи, нема предаха.
Мрзи му дете мржњом предака.
Мрзи му крв, мрзи му род!
Мрзи му кост, мрзи му гроб!
Није још доста, ајде у рат!
Само још овај, само још сад!

Срце громко нек ти збори
– да нам живи, живи рат!

Па ћемо после да славимо живот,
кад секире ратне закопамо плитко.
Пуј, пике, није ни битно.
Ал' секире ратне држимо плитко.
Мрзимо тихо, мрзимо мирно.
Док чекамо буру, славимо живот.
Док чекамо буру, славимо живот!
Сви ћемо после да славимо живот!

Само тебе – нема.
Тебе више – нема.
Никад више – нема.
И кажу – лака му земља.

Ова није.
Мени није.

Ова није.

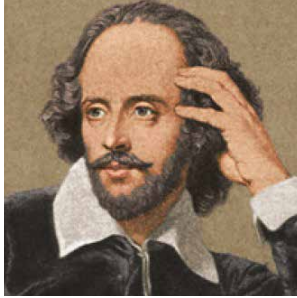
Марко Шелић Марчело

Кокан Младеновић и Светислав Јованов

Макбeи и Хамлеи су окупнији од *Буре*. *Краљ Лир* је трагедија без наде; свет се распао на посебне делове и никада неће поново срести. Али *Бура* је за мене увек била најгорча од свих Шекспирових драма. Постоји у њој, као у Марлоовом *Доктору Фаусту*, горчина изгубљених нада. Постоји у обе те драме сличан метафизички немир који је тешко назвати и који измиче интерпретацији, али од кога је већ немогуће ослободити се као од памћења клиничке смрти. И још постоји у *Бури* дубока туга завршетка.

Јан Кот: *Бура или йонављање*

Вилијам Шекспир (*William Shakespeare*), Стратфорд на Ејвону, крштен 26. априла 1564, а умро 23. априла 1616. у родном месту (мада је већи део живота провео у Лондону), енглески песник и драматичар, према различитим изворима, највећи писац енглеског језика и један од највећих драмских аутора светске књижевности. *Бура* (*The Tempest*) настала је 1611. и овај комад историчари књижевности сматрају последњим Шекспировим целовитим делом које је написао, као и тестаментарним комадом којим се опростио од писања и позоришта.

Кокан Младеновић, рођен у Нишу 1970. Завршио средњу глумачку школу у Нишу, у класи Миме Вуковић Курић. Дипломирао на Катедри за позоришну и радио режију Факултета драмских уметности у Београду 1993. у класи Мирослава Беловића и Николе Јевтића.

Добитник је награде „Бојан Ступица“, Стеријине награде за режију, адаптацију, драматизацију, као и свих других значајних редитељских признања у Србији.

Режије у СНП-у: Иван М. Лалић, *Cuba libre* (30. април 2001), В. Шекспир, *Сан лејџе ноћи* (10. децембар 2003), Маја Пелевић, *Ја или неко други* (23. март 2007), *На Дрини ћурџија* по мотивима дела И. Андрића (17. март 2016).

ОНАЈ КО НИЈЕ РЕКАО НЕ

На дан моје слободе,
кад невидљиви ланци ме пунсте...
кад будем власник ове руке
и сиђем у своје прсте,
ка сунцу најзад пружићу длан.

На тај дан гадан и леп,
одонуд пучине пући ће
поглед на свет.
Дан неће бити тмуран,
и ја нећу бити бура.
Бићу ветар благ
што милује катарке...

...осим ако не.

Пакао празан је.
Ђаволи сви су ту.
Јесам ли један од њих и ја?
На овој руци је крв.

Чији је био тај длан
што скрнави дати му дар
и гони у увалу вал
да насуче душе на жалосни жал?
И ковитла струје
да сикћу и пене кô одмазда.
И укатрани море, и дигне га горе
до небеског образа.
И ломи та тела.
И грми бесно.
И баца их лево.
И баца их десно.
Повуче их доле, па испљуне.
Пуцају плућа, гаси се вид.
Очи им нагриза со,
на црно дно вуче их вир.

Орканом оре се крици.
Обала дрхти од њихових мука.
Зазивају некаквог бога...
а једини њихов бог је рука.
Али рука не престаје.
Не сме да каже НЕ.
И плима што букти је слуша,
из утробе плъусне их, модре, на тле.

Је ли рука крива?
Јесу ли њена дела та?
Ја нисам целат.
Само сам радио за целата.
Само сам радио свој посао.

Преко мора нема ничега.
Ничега за мене.
Слобода којој кличем зна
да сам прикован за стене.
Која крила да дигну у лет
оног ко злу није рекао не?
Којем сунцу да будем брат
ако на души носим мрак?

На дан моје слободе,
кад са ове руке откаче се струне...
пашће хладна поред тела
у истини да труне:
све време то је био мој длан.
На тај дан, гадан и леп,
одонуд пучине пући ће поглед на свет,
који видео никад нисам,
који сањао сам будан.
Али ако пакла има, препун је
оних што нису рекли НЕ.

Марко Шелић Марчело

ЗЕМЉА ЗА ВАС

Докле поглед сеже,
свуда су магле и сенке.
Коров и трње
владари су тла.
Овде је увек јуче.
Из мрака те зове и вуче
од буке и беса
распукô глас.
И каже, прошлост је преча.
Овде је освета вечна.
Овде се деле и деца
на „њих“ и на „нас“.
Мржњом спаљена срца
сањају једино пожар.

А сасвим другачији пламен је спас.

Авети нек уђуте.
Нек мачеви отупе.
Јер ово је земља за вас.
И нека промени се
ил' нек нестане све.

Ово је земља за вас.

Овде је стало време.
Овде је име – бреме.
Не питају ко си,
већ чији си.
Родиш се крив и дужан.
Одрасташ кивна и тужна.
Ти си химна и пушка.
Ти ниси ти.
Је ли прецима помен,
је ли свих битака домет
да се и деца деле
на „нас“ и на „њих“?
Мржњом спаљена срца
сањају једино пожар.
А сасвим другачији пламен сте ви.

Авети нек ућуте.
Нек мачеви отупе.
Јер ово је земља за вас.
И нека промени се
ил' нек нестане све.

Ово је земља за вас.

Марко Шелић Марчело

Реч редитеља

„Режираш *Буру*“, каже пријатељ. „Сјајно. То је комад о праштању“.

Ја не одговарам.

„*Бура* је мој омиљени комад“, каже пријатељица. „То је комад о мудрости и помирењу.“

Ја не одговарам.

Ако Шекспир заиста јесте наш савременик, како тврди Јан Кот, онда он живи са нама у свету у коме мудрост, праштање и помирење не постоје.

Да, режирам *Буру*, то велико Шекспирово огледало, комад о ономе што јесмо.

Комад о мржњи и освети.

Кокан Младеновић

Мислим да се у Просперу крије пуританац. Та ће теза изненадити оне који су навикли да у Просперу виде готово надземаљског мудраца... Просперо не само да има врло мало хумора, него му је потребно дуго времена, готово цели живот, док не доспе до спознаје да је *reason*, разум (а не „племенити разум“, како је превео Шлегел), више него моћ и сила чаробњаштва... Када Миранда, производ Просперовог васпитања, његов сан о чистоти, угледа младића у којег се одмах заљубљује, Просперо је ужаснут, толико да младића даје оковати, а својој кћери прети: „Ћути! Реч, па ћу те / Изгрдити, можда омрзнути.“... При погледу на плес љубавних парова њему је пао на ум Калибан који је припремао заверу; калибанско је у свим мушкарцима, рекао је Миранди. Шекспир је тачно фиксирао тренутак преображаја. Ту се пуританац у Просперу почиње колебати; још једном из њега проваљује бес што *nurture*, васпитање, не може зауставити *nature*, природу: „Све ћу их на страшне муке ударит“.

Siegfried Melchinger: *Povijest političkog kazališta*

Драма је једна од најкраћих у канону, уз већи део четвртог чина посвећеног маскаради, која нема наративну вредност, али се унутар њеног опсега одигра штошта... Најстрасније написани приказ је онај што описује заверу између Антонија и Себастијана да убију Алонза; скоро да се призива расположење *Макбеја*: „Моја јака машта / Види да ти круна силази на главу“ (II чин, 3. сцена). Завршна измирења, наводно дело Провиђења, допуштају извесне примедбе које ремете склад. Сам Просперо је изузетно нељубазан...

Френк Кермоуд: *Шекспирово доба*

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21101 Нови Сад
Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

За издавача / ЗОРАН ЂЕРИЋ, управник
УЈ Драма / МИЛОВАН ФИЛИПОВИЋ, директор

Уредник / АЛЕКСАНДАР МИЛОСАВЉЕВИЋ
Фотографије / СРЂАН ЂУРИЋ
Фотографија за корице / СРЂАН ПАБЛО ДОРОШКИ
Обликовање / РАДУЛЕ БОШКОВИЋ
Графички уредник / СОЊА ВИДАКОВИЋ САВИЋ
Прелом текста / ЉИЉАНА БИЛБИЈА

Штампа / САЈНОС д.о.о., Нови Сад
Тираж 500

160. сезона 2020/2021.

www.snp.org.rs

